

Monumentenmaaldag

Analyse van Lex: een L boven Noorwegen en Schotland en een H boven Zuid Duitsland met nog een kern voor de kust van Bretagne houden de ZW stroming in stand. Tamelijk onstabiele lucht met kans op buien en hier en daar een klap onweer. Uiteindelijk wel een redelijke maalwind maar wel met één oog de buitenboel in de gaten houden. Een warmtefront(je) nadert vrij snel en kan mogelijk aan het eind van de middag al actief zijn boven Groningen. De dikste warmte is voorbij, langzamerhand zal het toch kouder en vooral ook vochtiger worden.

Het KNMI vindt er dit van: zaterdag begint de dag met opklaringen. In de loop van de dag raakt het van het westen uit bewolkt en kan er in het noordwesten en noorden soms wat regen vallen. De middagtemperatuur ligt rond 17°C. De wind komt uit west tot zuidwest en is meest matig, aan de kust (vrij) krachtig. (Bron: KNMI)

Vragen over het huiswerk

Lezen H7: 7.5.3.g tot eind (oud en nieuw)

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag toepassen belast en welke onbelast?
2. Waarom is er een winter- en zomerpeil ?
3. Wat gebeurt er bij inlaten van water als het polderpeil te laag wordt als de opvoerwerktuigen buiten werking worden gesteld?
4. Wat is verhangmalen?
5. Wat is het rendement?
6. Waar is een plukhaak voor nodig?
7. Waar dient een ijsbeitel voor?
8. Wanneer treedt er grondijs op?
9. Wat doet elke molenaar voordat hij begint met malen? (molenaar M/V)
10. Wat doet de korenmolenaar nog meer?
11. Waar let de molenaar op bij het luien?
12. Wanneer wordt er een kneushamer gebruikt?
13. Wanneer worden kammen gevoerd?
14. Waar moeten we extra alert op zijn na de afgelopen zomer?
15. Je bent druk aan het graanmalen en het "stoeft der over". Plotseling gaat de molen langzamer lopen en lijkt te gaan stoppen. Wat kan er aan de hand zijn? Wat ben je vergeten? Wat ga je doen en wat vooral niet?
16. Hoe zat het ook al weer. Wat is het voordeel van zelfzwichting t.o.v. zeil? Wat is een nadeel?

Antwoorden bij de vragen over het huiswerk

Lezen H7: 7.5.3.g tot eind (oud en nieuw)

1. Welke zeilvoering kunnen we vandaag toepassen belast en welke onbelast?
Belast 4 volle en onbelast 4 halve. Eventueel zwichten naar 2 halve op de binnenroe, mocht het te hard gaan.
2. Waarom is er een winter- en zomerpeil ?
In de winter zijn de bomen kaal en is het kouder. Er verdampt dus minder water terwijl er meer neerslag valt. Het winterpeil wordt daarom lager gehouden dan het zomerpeil om het land droog te houden. Het peilverschil bedraagt tussen de 10 en 15 cm. (In Flevoland waren de peilverschillen 20 cm.)
3. Wat gebeurt er bij inlaten van water als het polderpeil te laag wordt als de opvoerwerktuigen buiten werking worden gesteld?
Het water kan sneller instromen omdat de opvoerwerktuigen achteruit zullen gaan draaien.
4. Wat is verhangmalen?
Tijdens het malen zal het water vlakbij de molen lager staan dan aan het eind van de polder. De molenaar zal een x aantal cms onder het gewenste peil doormalen en dan stoppen. Dit leert de molenaar al doende. De "kuil" wordt dan door de toestroom uit de rest van de polder naar de molen toe gevuld.
5. Wat is het rendement?
De molen levert het beste rendement bij 80 tot 90 enden. De vijzel of het scheprad heeft dan de meest gunstige snelheid. Draaien ze sneller dan wordt de kuil" achter de molen te diep waardoor het rendement terugloopt (molen moet hoger opwerken en kan zelfs op hol slaan), draaien ze langzamer dan loopt het rendement eveneens terug door teveel tijdgebruik.
6. Waar is een plukhaak voor nodig?
De plukhaak wordt gebruikt om het kroosrek vrij te houden van drijvende waterplanten, stukken hout en ander drijvend afval om te voorkomen dat vijzel of scheprad vastlopen
7. Waar dient een ijsbeitel voor?
De ijsbeitel dient om de vijzelbak, of het scheprad ijsvrij te houden, althans het ijs in zo klein mogelijke stukjes te stoten om bij invallende dooi te kunnen gaan malen. Ook het drijfijis dat voor het krooshek komt te liggen kan daarmee worden stukgestoten.
8. Wanneer treedt er grondijs op?
Tijdens malen bij vorst kan er onderkoeld water naar onder zakken tijdens de weg naar de molen en op de bodem ijskristallen vormen. Eenmaal ijs komt dit naar boven en kan het kroosrek volledig verstoppen. Vaak zitten er plantendeeltjes en modder in.
9. Wat doet elke molenaar voordat hij begint met malen? (molenaar M/V)
Hij smeert de bovenas bij de hals en de pen, controleert de beet en steek van bovenwiel en bovenbonkelaar, controleert en verwijdert eventueel nestmateriaal en andere ongerechtigheden op de kruiring. Verder worden alle taatsen en lagers gecontroleerd en zo nodig gesmeerd die hij van boven naar beneden tegenkomt.

10. Wat doet de korenmolenaar nog meer?
Kaar controle, ligt er geen rommel in? Kropgatcontrole, is het niet volgelopen? Schuddebakcontrole, schuinte goed afgesteld, klapspaan, spekveter etc.?
11. Waar let de molenaar op bij het luien?
Geen leken op de begane grond tijdens het opluien van zakken graan. Geen mensen bij geopende luiken. Eigenlijk liefst niemand dan alleen de molenaarsknecht beneden en de molenaar boven tijdens het opluien van graan. Verder op tijd het luiwerk uitschakelen om te voorkomen dat de zak te hoog komt en mogelijk zich om de luis heen slaat. Zorgen dat de op te luien zakken niet meer wegen dan 60 tot 65 kg. Arbotechnisch is 25 kg. gewenst en ook nog hanteerbaar.
12. Wanneer wordt er een kneushamer gebruikt?
Een kneushamer wordt gebruikt om een nieuw bilsel op te zetten. Het oude moet dan helemaal worden weggeslagen met de kneushamer. Ook plaatselijke verdikkingen worden ermee verwijderd.
13. Wanneer worden kammen gevoerd?
Kammen worden gevoerd als ze los blijven zitten en de borgnagel of kamwig niet verder kan worden aangeslagen. Men neemt een strookje zeildoek en doet dat aan de werzijde van de kam en plaatst de kam terug. Indien te weinig dan beide kanten van de kam met zeildoek voeren. Borgnagel en/of wig terugplaatsen en aanhalen. Hopen dat het nu wel goed is.
14. Waar moeten we extra alert op zijn na de afgelopen zomer?
Het is langdurig heet en droog geweest. Hierdoor zullen vele houtverbindingen krimpen en zo mogelijk lossen. Vooral opsluitwippen van drijfwielen zullen hier last van hebben. Controleren dus, wouterlatten lossen, wiggen aanhalen en de wouters weer terugplaatsen. Ook weer niet te vast aanslaan want daardoor kunnen de wielen gaan vervormen en dat is ook niet goed.
15. Je bent druk aan het graanmalen en het "stoeft der over". Plotseling gaat de molen langzamer lopen en lijkt te gaan stoppen. Wat kan er aan de hand zijn? Wat ben je vergeten? Wat ga je doen en wat vooral niet?
Het lijkt erop dat je overvallen bent door een plotseling opkomende onweersbui met bijbehorende wind van achter. Kennelijk ben je vergeten, omdat het zo lekker ging, om regelmatig even buiten te kijken. Stom, we hebben het je al zo vaak verteld. Zo snel mogelijk vangen, teruglooppal plaatsen tenzij de molen al achteruit loopt DAN MOET JE MET JE FIKKEN VAN DIE TERUGLOOPPAL AFBLIJVEN, roeketting erop en bliksemafleider. Bij voldoende tijd één zeil wegnemen (liefst buitenroe) en het lege eind boven zetten. Alle bijstaande werktuigen zo zwaar mogelijk zetten en hopen dat es goed afloopt.
16. Hoe zat het ook al weer. Wat is het voordeel van zelfzwichting t.o.v. zeil? Wat is een nadeel?
Zoals de naam zelfzwichting al zegt, de molen regelt zichzelf er kan gewoon worden doorgewerkt. Een nadeel is dat de stroomlijn van de zelfzwichter minder is en ook zullen de kleppen bij de zelfzwichter meer wind doorlaten waardoor rendementsverlies. Dit weegt echter ruimschoots op tegen het gebruiksgemak ervan vooral bij korenmolens die een zo constant mogelijke snelheid moesten hebben.

